

Zahraníční obchod s knihami

KURZ KNIŽNÍ PRODUKCE

Obsah přednášky

- Zahraniční knižní trhy – Evropa, USA, Asie
- Veletrhy
- Licence a koedice
- Jak dostat knihu na zahraniční trh?
- Specifika knih pro export

Zahraníční obchod s knihami

- Zahraníční obchod je významnou částí (českého) knižního trhu
 - A to i pokud produkuje knihy jen pro ČR
- Cca 40 % knih v ČR je ze zahraničí (licence či soutisky), ale podíl spíše klesá
- Export knih z ČR je spíše omezený, tvořen je hlavně tiskárnami a dětskou literaturou
- Jak se dostat s knihou do zahraničí
 - Soutisky
 - Licence
 - Distribuce
 - Knihy na klíč

Licence

- Doplnkový zdroj příjmů pro nakladatele bez dalších výdajů
- Ideální pro beletrii, ale často i další knihy
- Výše záloh pro ČR od hodnot pod 1000 EUR po statisíce EUR, podle velikosti trhu
- Licence se často prodávají přes agentury
- „Velké licence“
 - Disney (Marvel, Star Wars, Disney princezny, Pixar, Piráti z Karibiku, Medvídek Pů, Indiana Jones...)
 - Nickelodeon, DreamWorks, Hasbro, Pokémon, Sanrio (Hello Kitty, Pusheen), LEGO a další...

Koedice (soutisky)

- Tisk několika jazykových mutací najednou
- Používá se u barevných titulů, které jsou náročné na výrobu
- Mělo by dojít ke snížení tiskové ceny díky vyššímu společnému nákladu
- Barevné části se tisknou společně, text je vždy černou barvou/vrstvou
- Nevýhodou je naprosto striktní layout (obzvlášť pro češtinu)

Vlastní tisk v zahraničí

- Ceny vstupů tiskáren jsou po celém světě skoro stejné
- Hlavní rozdíl v tiskové ceně tedy dělá cena práce a efektivita výroby/tiskárny
- Tisk v Číně se přestává vyplácet kvůli dopravě
- Nedostatek papíru = „lov“ papíru v celé EU, často bez CZ velkoobchodu
- Tisk na Ukrajině – jedna z nových možností, ale zatím nízká spolehlivost

Knižní trhy – VB, USA

- Největší producenti na trhu anglických knih
- Vzájemně jsou chráněni cly a omezením autorských práv
- V mnohem větší míře export než import, ale pro exportéry pořád zajímavé trhy
- V USA hlavně dětská literatura, případně beletrie
 - B4U – americká distribuce
 - Tučková – překlad Amazon Crossing (nakladatelství cizojazyčné literatury)
- VB produkuje tolik kvalitních knih, že nemají moc motivaci něco kupovat ze zahraničí

Knižní trhy - EU

- Německy mluvící trhy – významnější podíl NF, hodně i okrajových témat
 - Velkoprodukcí se striktními normami a požadavky, dost importu, pohádky
- Francie – artovější tituly i co se týče importu, abstraktní ilustrace
 - Povýšené jednání, velká nechuť komunikovat v AJ, obzvlášť co se týče dopravy
- Španělsko – organický a složitý trh „bez pravidel“, hodně zasažen Covidem
 - Přímo značka Albatros díky lokální distribuci, ale i import španělských nakladatelů
- Skandinávie – spíše export, ale mají občas zájem i o středoevropské dětské knihy
 - Převažují temnější témata, hodně populární je také krteček
- Fun fact: Atlas Polska dělaný v ČR speciálně pro polské nakladatelství

Knižní trhy - Asie

- Tchaj-wan, Thajsko – jsou známí svým neonovým přístupem k obálkám, které pak často vypadají jako vietnamská večerka obložené všemi možnými poutači
- Čína – největší importér v Asii
 - Obří aukce licencí pro čínský trh, koedice nedělají, i když se u nich tisknou jiné jazykové mutace
 - Důvodem je rozsáhlá cenzura a nutnost zasahovat do grafických zdrojů
- Velký útlum asijských trhů kvůli Covidu, větší než jinde ve světě
 - U NF vydavatelů pro děti často desítky procent celkového světového obratu jejich knih

Knižní veletrhy a akce

- Frankfurt – největší knižní veletrh na světě, od začátku Covidu ale v útlumu, podzimní novinky
- Bologna – specializovaný veletrh na dětskou literaturu
- Londýn – jeden z největších veletrhů, jarní nabídka po sezoně
- New York (Brooklyn) – Možnost vystavovatelů ukázat se v pro US trh
- Šanghaj – největší veletrh s dětskou literaturou v Asii, důležitý pro export do Číny

Jak dostat knihu do zahraničí?

- Možnosti jsou stejné jako u importu knih – licence, soutisk, distribuce (+ knihy na klíč)
- Každá varianta má své klady a zápory
- Z licence má nakladatel málo, autor ještě méně
- Úspěch a zisk koedice závisí na celkovém počtu vytištěných kusů
- Distribuce není špatnou cestou, ale je těžké najít partnery a zorientovat se na cizím trhu
- Ideální je kniha na klíč, ale ty se prodávají prakticky výhradně nevydavatelským subjektům
- Možnost vydání e-knihy v cizím jazyce

Kam se nejvíce prodává?

- Největší objemy českých exportovaných knih míří do západní Evropy
 - Itálie, Francie, Španělsko, Slovinsko
- Na druhém místě podobné středo/východoevropské trhy
 - Estonsko, Polsko, Maďarsko
- Díky distributorům je možnost probojovat se i jinam, třeba do USA
- Asijské trhy ztrácejí na důležitosti, ale časem se asi vrátí

Zahraníční dobrodružství

- Střet různých kultur se projevuje i v knižní branži
- V Německu standardně problémy s dopravou, sklady, balením apod.
- V Číně se cenzurují i miniaturní mapky 4x4 cm, Tchaj-wan a Tibet jsou naprosté tabu
 - Nejen že cenzorní komise může tisk titulu zakázat, ale dát nakladateli/tiskaři i pokutu, že se vůbec odvážili titul s nedostatky před komisi představit
- Ve Francii se často na knihy dívají s despektem, hledají na nich chyby a kritizují je, ale pak i přes to berou nakonec velké náklady
- Plus k tomu klasické nakladatelské problémy – zpoždění, nechápaví tiskaři, chyby tisku, ztracené kamiony atd.

Příklady úspěšných knih

- Konec prokrastinace od Petra Ludwiga (Čína, USA, Střední Východ, atd...)
- Krteček – v nějaké formě se objevil skoro po celém světě
- Atlasy pro děti – dnes nejprodávanější <https://www.albatrosmedia.eu/series/atlases-for-children/>
- Série Amazing Nature - <https://www.albatrosmedia.eu/series/amazing-nature/>
- Výseková leporela Explore Animal Kingdom - <https://www.albatrosmedia.eu/series/explore-animal-kingdom/>
- Speciální případ - Atlas vyhynulých živočichů - <https://www.albatrosmedia.eu/book/an-encyclopaedia-of-extinct-animals/> - literární ocenění za zpracování nejen v ČR, ale i ve světě